

# Het land van aankomst (2008) boekrecensie

**Sieth Delhaas**

Nieuwbrief nr. 1 Filosofie Oost-West 2008

In de FOW-brochure 2008 stelt de programmaraad dat contacten met andere culturen ons dagelijks leven in een multiculturele samenleving mede bepalen. Inzicht in andere leef- en denkwijzen kan het begrip voor mensen uit andere culturen bevorderen. Dat is waar FOW voor staat. Maar heeft de doorsnee Nederlander voldoende inzicht in eigen cultuur en denkwijzen? Die vraag komt op bij het lezen van Scheffers *Land van Aankomst*. \*

Rijst bij het lezen van de titel het idee dat het in dit boek om de aankomers gaat, kennis nemen van de inhoud toont aan dat het vooral draait om de 'oude' Nederlanders die maar weinig inzicht - meer - lijken te hebben in eigen geschiedenis en cultuur. En daar bovendien de laatste decennia in het algemeen ook weinig hart voor toonden.

Scheffer schildert met beeldende taal de veranderingen die de laatste halve eeuw plaats vonden door de komst van nieuwe Nederlanders. 'De wereld heeft zich in onze wijken genesteld en dat is een verwarrende en schokkende ervaring.' Op een manier waardoor de lezer zich betrappt voelt en gaandeweg het boek moet beamen: ja, zo staat het er met ons voor. Scheffer houdt de lezer een niets verhullende spiegel voor. Hebben we te lang en te veel de zaken gelaten ondergaan?

In zijn boek gaat het vooral ook over hoe uit de botsing rond de migratie een vernieuwing kan voortkomen. 'Nu de middenklasse zich niet langer kan onttrekken aan de veranderingen die de migratie oproept (...), is het debat open gebroken.' Hij rekent definitief af met het compromis van de multiculturele gedachte. Dit valse compromis betekent in de praktijk náást elkaar leven en niet mét elkaar. 'De zoektocht naar de manier waarop we kunnen sámenleven vraagt aan alle kanten om zelfonderzoek. (...) wie aan migranten vraagt kritisch naar hun tradities te kijken, moet ook zelf bereid zijn om eigen vanzelfsprekendheden tegen het licht te houden.' Toch is het toekomstbeeld dat de auteur de lezer voorhoudt een hoopvol vooruitzicht, want: 'De komst van zoveel migranten opent een geweldige mogelijkheid tot vernieuwing van de samenleving. Een mogelijkheid, niet meer en niet minder.'

Scheffers boek is een dapper boek dat niets rond de migratie onbesproken laat en waar niemand omheen kan.

*\* De auteur is lid van het FOW-comité van aanbeveling.*

**Scheffer, Paul: *Het land van aankomst*; De Bezige Bij, Amsterdam, 2007, ISBN 9789023419747, 477 p., € 22.50,**

